

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ ІМЕНІ П. Л. ШУПИКА СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«МУЛЬТИДИСЦИПЛІНАРНИЙ СУПРОВІД ПАЦІЄНТА З ПАТОЛОГІЄЮ ОРГАНІВ ТРАВЛЕННЯ»

Галузь знань	22 (І) Охорона здоров'я та соціальне забезпечення
Шифр та назва спеціальності	228 (ІЗ) Педіатрія
Спеціалізація	-
Назва освітньо-професійної програми	ОНП Педіатрія
Рівень вищої освіти	ІІІ (освітньо-науковий) рівень
Кафедра	педіатрії, дитячої неврології та медичної реабілітації
Статус навчальної дисципліни (обов'язкова, вибіркова)	вибіркова
Форма навчання	очна денна

Викладачі

Прізвище, ім'я, по батькові	Горячева Ірина Павлівна
Посада	доцент кафедри
Науковий ступінь, вчене звання	кандидат медичних наук, доцент
Електронна адреса	ruttenia03@gmail.com
Телефон	067 209 1544
Посилання на профіль викладача	https://www.nuozu.edu.ua/s/np/k/pediatric-dytiachoi-nevrolohii-ta-medychnoi-reabilitatsii/naukovo-pedahohichni-pratsivnyky/9803-horyacheva-iryna-pavlivna
Консультації	вт. 13:00-14:00
Прізвище, ім'я, по батькові	Солдатова Оксана Володимирівна

Посада	доцент кафедри
Науковий ступінь, вчене звання	кандидат медичних наук, доцент
Електронна адреса	osoldatova097@gmail.com
Телефон	097 287 0690
Посилання на профіль викладача	https://www.nuozu.edu.ua/s/np/k/pediatric-dytiachoi-nevrolohii-ta-medychnoi-reabilitatsii/naukovo-pedahohichni-pratsivnyky/9802-soldatova-oksana-volodymyrivna
Консультації	чт. 13:00-14:00

Загальна інформація про дисципліну

Анотація до дисципліни	Навчальна дисципліна «Мультидисциплінарний супровід пацієнта з патологією органів травлення» призначена для підвищення кваліфікації лікарів-педіатрів, лікарів загальної практики-сімейних лікарів, лікарів-терапевтів та лікарів з медицини невідкладних станів. Курс охоплює сучасні підходи до діагностики, лікування та профілактики найпоширеніших гастроінтестинальних захворювань у дітей та підлітків, включаючи функціональні розлади шлунково-кишкового тракту, запальні захворювання кишечника, целиацію, синдром мальабсорбції, анемічний синдром та абдомінальний больовий синдром. Особлива увага приділяється мультидисциплінарному підходу, дієтній підтримці та реабілітації пацієнтів.
Мета дисципліни	Удосконалення теоретичних знань та практичної підготовки лікарів з питань діагностики, лікування та мультидисциплінарного супроводу дітей та підлітків з патологією органів травлення; формування, оновлення та поглиблення ключових професійних компетентностей відповідно до сучасних клінічних настанов та протоколів; ознайомлення з новітніми досягненнями в галузі дитячої гастроентерології.
Завдання дисципліни	1. Систематизувати та оновити знання про етіологію, патогенез, клінічні прояви та діагностику основних гастроінтестинальних захворювань у дітей та підлітків. 2. Оволодіти сучасними алгоритмами диференційної діагностики абдомінального больового синдрому, мальабсорбції, анемічного синдрому та порушень харчування. 3. Опанувати принципи дієтної підтримки (безглутенова, безмолочна, low FODMAPs дієти, ентеральне харчування) при різних захворюваннях ШКТ. 4. Навчитися застосовувати Римські критерії IV перегляду для діагностики функціональних гастроінтестинальних розладів у дітей різного віку. 5. Сформувати навички ведення пацієнтів із запальними захворюваннями кишечника (хвороба Крона, виразковий коліт) згідно з міжнародними рекомендаціями.

	6. Оволодіти принципами профілактики, диспансеризації та реабілітації дітей із гастроентерологічною патологією.
Пререквізити	Дана дисципліна базується на наступних знаннях - Базові знання з педіатрії, дитячої гастроентерології, дієтології. - Знання анатомо-фізіологічних особливостей органів травлення у дітей різного віку. - Володіння методикою фізикального обстеження дитини (пальпація, перкусія, аускультация живота). - Розуміння основних лабораторних та інструментальних методів дослідження в гастроентерології.
Постреквізити	Отримані знання та навички застосовуються в щоденній клінічній практиці лікаря-педіатра, сімейного лікаря, терапевта при веденні пацієнтів з патологією органів травлення, а також при подальшому навчанні на циклах спеціалізації з дитячої гастроентерології.
Компетентності, формуванню яких сприяє дисципліна	Загальні компетентності: ЗК 02. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел, включаючи міжнародні клінічні настанови ЗК 03. Здатність приймати обґрунтовані рішення в клінічних ситуаціях ЗК 04. Здатність до критичного мислення та саморозвитку Спеціальні (фахові) компетентності: СК07. Здатність критично аналізувати, оцінювати і синтезувати нові та комплексні ідеї у сфері педіатрії та з дотичних міждисциплінарних питань. СК08. Здатність до безперервного саморозвитку та самовдосконалення
Програмні результати навчання, досягненню яких сприяє дисципліна	РН08
Обсяг дисципліни	Загальний обсяг дисципліни: 3 кредити ЄКТС, 90 годин. Для очної (денної) форми навчання: аудиторних 64 години, самостійна робота 26 годин.
Форма підсумкового контролю	залік
Строки викладання дисципліни	Дисципліна викладається у <u>3-му</u> семестрі (2-й рік навчання).

Програма дисципліни

Назви тем

Змістовий блок 1. Порушення харчування та нутритивна підтримка

- 1.1. Сучасна концепція збалансованого харчування. Раціональне вигодовування дітей першого року життя
- 1.2. Харчова алергія та харчова гіперчутливість у дітей та підлітків. Принципи побудови безпечного раціону
- 1.3. Білково-енергетична недостатність у дітей різного віку. Індекс маси тіла. Сучасний супровід пацієнта
- 1.4. Особливості дієтарної підтримки дітей з патологією ШКТ. Покази та принципи безглютенового, безмолочного харчування. Дієта low FODMAPs при синдромі подразненого кишечника

Змістовий блок 2. Синдром абдомінального болю – алгоритм диференційної діагностики

- 2.1. Функціональні гастроінтестинальні розлади у новонароджених та малюків (Римські критерії IV).
- 2.2. Функціональний абдомінальний біль. Захворювання, що перебігають із псевдоабдомінальним больовим синдромом
- 2.3. Функціональна диспепсія у дітей та підлітків. Хронічний гастродуоденіт у дитячому віці.
- 2.4. Запально-деструктивні захворювання ШКТ. Виразкова хвороба шлунку та ДПК у дітей та підлітків
- 2.5. Гельмінтози та паразитарні ураження у дітей та підлітків (лямбліоз, токсокароз, аскаридоз)

Змістовий блок 3. Мультидисциплінарний підхід до мальабсорбції та захворювань кишечника

- 3.1. Алгоритм диференційної діагностики при хронічній діареї у дітей.
- 3.2. Алгоритм супроводу пацієнта з закрепом
- 3.3. Синдром подразненого кишечника у дітей та підлітків
- 3.4. Поняття про мікробіом дитини. Вплив продуктів харчування на стан ШКТ
- 3.5. Целіакія у дітей: алгоритм діагностики та лікування. Диференціація з непереносимістю глютену без целіакії та алергією на пшеницю

Змістовий блок 4. Захворювання ШКТ, що супроводжуються лихоманкою, та системні прояви

- 4.1. Гастроінтестинальні прояви при системних захворюваннях у дітей та підлітків.
- 4.2. Ураження ШКТ при системних васкулітах у дитячому віці
- 4.3. Диференційна діагностика уражень кишечника при інфекційних та запальних захворюваннях.
- 4.4. Супровід пацієнта з ураженнями слизової оболонки порожнини рота.
- 4.5. Синдром кетонурії: патогенетичне підґрунтя, підходи до терапії

Змістовий блок 5. Анемія у дітей – мультидисциплінарна проблема

- 5.1. Дефіцитні анемії (залізодефіцитна, В12-дефіцитна, фолієводефіцитна) у дітей та підлітків.
- 5.2. Анемія при хронічних захворюваннях ШКТ у дітей різного віку.
- 5.3. Маска аутоімунного захворювання – анемія.
- 5.4. Гемолітичні анемії. Гемолітична хвороба новонароджених. Диференційна діагностика гіпербілірубінемій.
- 5.5. Постгеморагічні анемії. Шлунково-кишкові кровотечі у дітей та підлітків, невідкладна допомога.

Змістовий блок 6. Профілактика, диспансеризація та реабілітація

- 6.1. Профілактика, диспансеризація та реабілітація при гастроінтестинальних захворюваннях
- 6.2. Деструктивно-запальні захворювання верхніх відділів ШКТ. Виразкова хвороба, профілактика, етапне спостереження
- 6.3. Запальні захворювання кишечника, спостереження після інвазивних втручань, профілактика

Самостійна робота здобувача освіти

№	Зміст самостійної роботи
1.	Проаналізуйте Римські критерії IV перегляду для діагностики функціональних гастроінтестинальних розладів у дітей та підлітків. Визначте ключові відмінності від попередніх версій.
2.	Складіть алгоритм диференційної діагностики абдомінального больового синдрому у дітей шкільного віку з урахуванням органічних та функціональних причин.
3.	Опишіть сучасні підходи до оцінки нутритивного статусу дитини (антропометрія, біохімічні маркери, інструментальні методи). Розкрийте практичне значення кожного методу.
4.	Визначте показання та протипоказання до призначення різних видів лікувального харчування (безглютенова, безмолочна дієта, low FODMAPs, елементні суміші) у дітей з патологією ШКТ.
5.	Проаналізуйте міжнародні клінічні настанови ESPGHAN та NASPGHAN щодо ведення дітей з синдромом подразненого кишечника. Порівняйте їх з національними протоколами України.
6.	Розробіть алгоритм скринінгу, діагностики та моніторингу целиакії у дітей різних вікових груп з урахуванням серологічних маркерів та морфологічного дослідження.
7.	Визначте основні лабораторні та інструментальні маркери запальних захворювань кишечника у дітей. Обґрунтуйте їх діагностичну цінність у різні періоди захворювання.
8.	Опишіть особливості перебігу та лікування хелікобактер-асоційованих захворювань у дітей з урахуванням сучасних схем ерадикаційної терапії та антибіотикорезистентності.

9. Складіть план диспансерного спостереження дитини з хронічним гастродуоденітом згідно з чинними наказами МОЗ України та міжнародними рекомендаціями.
10. Проаналізуйте роль фекальних маркерів запалення у диференційній діагностиці органічних та функціональних захворювань кишечника у дітей.
11. Визначте основні причини синдрому мальабсорбції у дітей різного віку. Опишіть алгоритм лабораторно-інструментального обстеження для верифікації діагнозу.
12. Обґрунтуйте необхідність мультидисциплінарного підходу до ведення дітей з хронічними запальними захворюваннями кишечника (педіатр, гастроентеролог, дієтолог, психолог, хірург).
13. Проаналізуйте основні причини шлунково-кишкових кровотеч у дітей різних вікових груп. Складіть алгоритм невідкладної допомоги на догоспітальному та госпітальному етапах.
14. Опишіть сучасні методи діагностики та лікування гельмінтозів та протозойних інвазій у дітей згідно з клінічними протоколами.
15. Визначте взаємозв'язок між станом мікробіому кишечника та формуванням харчової алергії у дітей раннього віку. Обґрунтуйте підходи до профілактики та корекції.
16. Розробіть алгоритм діагностики та ведення дитини з синдромом циклічної блювоти з урахуванням тригерних факторів та супутньої патології.
17. Опишіть гастроінтестинальні прояви системних захворювань (васкуліти, ревматичні хвороби, цукровий діабет) у дітей. Визначте алгоритм диференційної діагностики.
18. Проаналізуйте сучасні підходи до корекції дефіцитних станів (залізодефіцитна, В12-дефіцитна, фолієводефіцитна анемії) у дітей з хронічною патологією ШКТ.
19. Визначте показання до призначення ентерального харчування у дітей з патологією ШКТ. Опишіть види сумішей, критерії вибору та моніторинг ефективності.
20. Обґрунтуйте роль психотерапевтичної корекції та когнітивно-поведінкової терапії у веденні дітей з функціональними розладами ШКТ та абдомінальним больовим синдромом.
21. Проаналізуйте причини, діагностику та принципи лікування синдрому надмірного бактеріального росту в тонкому кишечнику у дітей з різними захворюваннями ШКТ.
22. Опишіть особливості ведення дітей з гастроєзофагеальною рефлюксною хворобою згідно з рекомендаціями ESPGHAN/NASPGHAN (алгоритм діагностики, ступенева терапія, моніторинг).
23. Визначте клінічні, лабораторні та інструментальні критерії діагностики хвороби Крона та виразкового коліту у дітей. Складіть диференційно-діагностичну таблицю.
24. Розробіть програму реабілітації та профілактики загострень для дитини з хронічним панкреатитом з урахуванням дітарних обмежень та ферментної терапії.
25. Проаналізуйте сучасні можливості візуалізаційної діагностики (МР-ентерографія, УЗД з контрастуванням, ендоскопічне УЗД) у дітей з патологією ШКТ.
26. Обґрунтуйте принципи безпечного введення прикорму дітям з харчовою алергією та функціональними розладами ШКТ згідно з рекомендаціями ВООЗ та ESPGHAN.
27. Опишіть особливості фармакотерапії гастроентерологічних захворювань у дітей з епілепсією (взаємодія з протисудомними препаратами, корекція доз).

28. Розробіть анкету оцінки якості життя для батьків дітей з хронічними захворюваннями ШКТ та обґрунтуйте її практичне застосування в клінічній практиці

Самостійна робота є невід'ємним елементом індивідуальної освітньої траєкторії здобувача під час вивчення даної навчальної дисципліни, який сприяє належному формуванню та розвитку відповідних фахових компетентностей з питань діагностики, лікування, дієтарної підтримки та мультидисциплінарного супроводу дітей з патологією органів травлення.

Може виконуватися здобувачами:

- як форма підготовки до семінарських та практичних занять із захистом її результатів під час даних аудиторних занять чи без такого захисту;
- як вид роботи у міжсесійний період для здобувачів заочної форми навчання,
- як спосіб відпрацювання пропущених занять та отриманих незадовільних оцінок;
- як засіб забезпечення освітніх прав здобувачів з інклюзією тощо.

Види завдань самостійної роботи визначаються викладачем та можуть варіюватися залежно від освітніх запитів та потреб здобувачів.

Основними, проте не вичерпними видами завдань самостійної роботи з даною навчальною дисципліною є такі:

- аналітичний огляд сучасних міжнародних та національних клінічних настанов, протоколів діагностики та лікування, алгоритмів ведення пацієнтів з патологією органів травлення (письмове виконання та/або виступ на занятті);
- розробка клінічних алгоритмів (діагностичних, лікувальних, дієтарних) для ведення дітей з різними гастроентерологічними захворюваннями (письмове виконання та/або виступ на занятті);
- аналіз клінічного випадку з власної практики або з фахової літератури з обґрунтуванням діагностичних та лікувальних рішень (письмове виконання та/або виступ на занятті);
- підготовка мультимедійної презентації на визначену тему;
- підготовка виступу на занятті за заздалегідь визначеною темою без використання мультимедійних засобів супроводу;
- підготовка виступу на занятті за заздалегідь визначеною темою з використанням мультимедійної презентації;
- участь у роботі в малій групі із подальшим захистом результатів такої роботи на занятті (клінічний розбір, розробка плану ведення пацієнта, аналіз дієтарних підходів);
- відеозаписи виконання індивідуальних та групових практичних вправ з реалізації в усній професійній комунікації клінічних алгоритмів, навичок спілкування з пацієнтами та їх батьками з питань харчування, дієтотерапії, особливостей догляду.

Максимальна оцінка за успішно виконане завдання самостійної роботи становить 5 балів.

Критерії оцінювання виконання завдань самостійної роботи

Бали	Критерій оцінювання
5	Відмінний рівень. Здобувач демонструє системні знання глибоко і повно засвоїв увесь навчальний матеріал, в якому легко орієнтується і демонструє також сформовані вміння та навички на високому рівні.
4	Добрий рівень. Здобувач має ґрунтовні знання навчального матеріалу, під час виконання завдання самостійної роботи допускає незначні помилки, продемонстровані вміння та навички здобувача місять окремі неточності.
3	Достатній рівень. Здобувач має базові знання, вміння та навички з навчальної дисципліни, які демонструє, виконуючи завдання самостійної

	роботи.
1-2	Низький рівень. Здобувач має фрагментарні знання, що базуються на попередньому досвіді. Не здатен пояснити зміст та результати виконаного завдання самостійної роботи. Не може проаналізувати, як наявні в роботі знання використати при вирішенні практичних завдань.

Усі завдання самостійної роботи мають бути виконані та здані (надіслані) викладачеві до проведення залікового заняття. Розмір шкали ЄКТС за навчальною дисципліною дорівнює 200 балам, а мінімальна позитивна оцінка починається з 111 балу.

Індивідуальні завдання

Індивідуальні завдання як один з видів самостійної роботи здобувача вищої освіти мають включати назву, їхній обсяг, коротку характеристику змісту і вимог до виконання та оцінювання. Індивідуальне завдання з даної навчальної дисципліни передбачає закріплення, узагальнення та застосування знань, набутих здобувачем під час вивчення дисципліни, для комплексного розв'язання конкретного фахового завдання.

Тематика індивідуальних завдань, вимоги до звітування/захисту тощо, формується провідним викладачем дисципліни, які є елементом навчально-методичного комплексу дисципліни та затверджується кафедрою у відповідному порядку, підлягають перегляду кожного навчального року.

Максимальна оцінка за виконане індивідуальне завдання становить 10 балів.

Виконання індивідуальних завдань оцінюється викладачем з врахуванням повноти, самостійності, структурованості роботи, логічності та обґрунтованості висновків, використаних теоретичних підходів, наявності практичної компоненти роботи (емпіричних даних різного типу, практичних рекомендацій тощо), а також елементів фахової наукової та/або практичної творчості здобувача, зокрема, щодо використання мультимедійного забезпечення, пошуку та узагальнення інформації тощо.

Виконання індивідуального завдання з даної дисципліни не є обов'язковим для здобувачів, проте може використовуватися з метою більш поглибленого вивчення окремих тем, розширення фахового світогляду, здобуття додаткових фахових компетентностей з питань супроводу пацієнтів з патологією органів травлення.

Основними, проте не вичерпними видами індивідуальних завдань з даної дисципліни є такі:

- укладання та розв'язання (з обґрунтуванням) клінічних кейсів на підставі інформації з власної практичної діяльності, історій хвороби або опублікованих клінічних випадків у фахових виданнях;
- підготовка тез доповіді та/або виступ на науково-практичній конференції, круглому столі, клінічному розборі, колоквиумі тощо з актуальних питань дитячої гастроентерології;
- підготовка мультимедійної презентації з оглядом сучасних міжнародних та національних клінічних настанов, протоколів діагностики та лікування, алгоритмів ведення пацієнтів з патологією органів травлення.

Здобувач та викладач можуть погоджувати інші форми виконання завдань індивідуальної роботи.

Примірна тематика індивідуальних завдань

№	Примірні теми
1	Сучасна стратегія нутритивної реабілітації дітей з важкою білково-енергетичною недостатністю в умовах мультидисциплінарного стаціонару
2	Роль пробіотиків, пребіотиків та синбіотиків у відновленні мікробіому кишечника у дітей: доказова база та клінічні рекомендації.
3	Аутоімунний гепатит у дітей: сучасні підходи до діагностики, терапії та довготривалого моніторингу
4	Психосоматичні аспекти функціональних розладів шлунково-кишкового тракту у підлітків: роль мультидисциплінарної команди у корекції стану.

5	Взаємозв'язок між мікробіомом кишечника та нейропсихічним розвитком у дітей: сучасний погляд на вісь "кишечник-мозок".
6	Якість життя дітей та підлітків із хронічними захворюваннями верхніх відділів ШКТ: методи оцінки, фактори впливу, шляхи покращення.
7	Сучасні підходи до діагностики та лікування еозинофільного езофагіту у дітей.
8	Харчова алергія у дітей з патологією ШКТ: диференційна діагностика, дієтотерапія, довготривалий прогноз.
9	Особливості фармакотерапії гастроентерологічних захворювань у дітей з супутньою патологією (цукровий діабет, захворювання нирок, епілепсія).
10	Довготривалі наслідки хронічних захворювань підшлункової залози у дітей: ризики екзокринної недостатності, цукрового діабету, порушень росту.

Критерії оцінювання виконання індивідуального завдання

Бали	Критерій оцінювання
9-10	Відмінний рівень. Здобувач демонструє системні знання глибоко і повно засвоїв увесь навчальний матеріал, в якому легко орієнтується і демонструє також сформовані вміння та навички на високому рівні.
7-8	Добрий рівень. Здобувач має ґрунтовні знання навчального матеріалу, під час виконання індивідуального завдання допускає незначні помилки, продемонстровані вміння та навички здобувача місять окремі неточності.
4-6	Достатній рівень. Здобувач має базові знання, вміння та навички з навчальної дисципліни, які демонструє, виконуючи індивідуальне завдання.
1-3	Низький рівень. Здобувач має фрагментарні знання, що базуються на попередньому досвіді. Не здатен пояснити зміст та результати виконаної індивідуальної роботи. Не може проаналізувати, як наявні в роботі знання використати при вирішенні практичних завдань, не володіє практичними вміннями та навичками.

Організація навчання

Навчальні технології та форми і засоби навчання

На лекціях чітко та зрозуміло структурується матеріал; зосереджується увага здобувачів на проблемних питаннях; наводяться конкретні приклади практичного застосування отриманих знань; звертаються до зарубіжного досвіду вирішення окремих проблем; заохочуються здобувачі до критичного сприймання нового матеріалу замість пасивного конспектування; використовуються наочні матеріали, схеми, таблиці, моделі, графіки; використовуються технічні засоби навчання: мультимедійний проектор, слайди тощо.

На практичних заняттях запроваджуються різні навчальні технології: розгорнута бесіда, обговорення проблем, дискусії; вирішення ситуаційних вправ; розв'язання проблемних питань; мозковий штурм; кейс-методи; презентації; аналіз конкретної ситуації; робота в малих групах; рольові та ділові ігри; банки візуального супроводження; письмовий контроль знань; індивідуальне та групове опитування; перехресна перевірка завдань з наступною аргументацією виставленої оцінки тощо.

Самостійну роботу здобувача викладач планує разом зі здобувачем, але виконує її здобувачем за завданнями та під методичним керівництвом і контролем викладача; зміст самостійної роботи за темами визначається робочою програмою навчальної дисципліни.

Методи навчання

Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності:

- словесні (лекція-монолог, лекція-діалог, проблемна-лекція);
- наочні (презентація, демонстрування; розбір відео-кейсів);
- практичні методи (вправи; практичні завдання; ділові ігри).

Методи стимулювання й мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

- метод проблемного викладу матеріалу;
- моделювання життєвих ситуацій;
- мозковий штурм;
- метод опори на життєвий досвід;
- навчальної дискусії;
- навчально-наукова проєктна робота у форматі індивідуальної та командної роботи.

Методи контролю й самоконтролю за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності:

- усного контролю;
- письмового / електронного контролю;
- самоконтролю та взаємоконтролю;
- рецензування відповідей.

Список рекомендованих джерел

Основна література

1. Groen J, Gordon M, Chogle A, Benninga M, Borlack R, Borrelli O, et al. ESPGHAN/NASPGHAN guidelines for the treatment of irritable bowel syndrome and functional abdominal pain not otherwise specified in children aged 4–18 years. J Pediatr Gastroenterol Nutr. 2025;81(2):442-471. doi: 10.1002/jpn3.70070.
2. Assa A, Aloï M, Van Biervliet S, Bronsky J, di Carpi JM, Gasparetto M, et al. Management of paediatric ulcerative colitis, part 2: Acute severe colitis—An updated evidence-based consensus guideline from ESPGHAN and ECCO. J Pediatr Gastroenterol Nutr. 2025. (Опубліковано 17 червня 2025).
3. Management of paediatric ulcerative colitis, part 1: Ambulatory care An updated evidence-based consensus guideline from ESPGHAN and ECCO. J Pediatr Gastroenterol Nutr. 2025. (Опубліковано 17 липня 2025).
4. Samanta A. Synopsis of ESPGHAN Guidelines (2024) on the Diagnosis and Treatment of Eosinophilic Esophagitis. Indian Pediatr. 2025;62:71-74.
5. Kudo T, Arai K, Iwama I, et al. Expert consensus on diagnostic guidelines for pediatric inflammatory bowel disease in Japan. J Gastroenterol. 2025. doi: 10.1007/s00535-025-02271-7. (Опубліковано 2 липня 2025).
6. Rachel Rosen, Osvaldo Borrelli, Christophe Faure ... et al. Rome V Pediatric Upper Gastrointestinal Disorders of Gut-Brain Interaction, Gastroenterology, Volume 170, Issue 6, 2026, Pages 1347-1366, ISSN 0016-5085, <https://doi.org/10.1053/j.gastro.2026.01.039>

7. Di Lorenzo C, Saps M, Chumpitazi B ... et al. Lower and Biliary Disorders of Gut–Brain Interaction: Child and Adolescent. *Gastroenterology*, 2026; 170, 1367-1387
8. Mihatsch WA, Braegger C, Bronsky J, Cai W, Campoy C, Carnielli V, et al. ESPGHAN/ESPEN/ESPR/CSPEN guidelines on pediatric parenteral nutrition. *Clin Nutr*. 2018;37(6 Pt B):2303-2305.
9. Ashford and St Peter's Hospitals NHS Foundation Trust. Guideline for the management of Gastro-oesophageal Reflux Disease (GORD) in Children and Young People. 2022 (переглянуто 2025).
10. Шадрін О.Г., Місник В.П. Сучасні можливості дієтотерапії функціональних порушень шлунково-кишкового тракту в дітей грудного віку //Здор. Ребенка Vol. 13, No 3, 2018 <file:///C:/Users/Amur/Downloads/132908-286402-1-PB.pdf>
11. Бекетова Г.В. Функціональний закреп у дітей та підлітків //Дитячий лікар <https://d-l.com.ua/ua-issue-article-236>
12. Шадрін О.Г., Марушко Р.В., Місник В.П., Марушко Т.Л. Діагностика та лікування функціональних захворювань кишечника у дітей раннього віку (клінічні рекомендації). Рекомендації для впровадження в практику неонатології file:///C:/Users/Amur/Downloads/Nkhpm_2019_9_2_19.pdf
13. McAlpine J., Nielsen D.K., Lee J., Larsen B.M.K. Growth faltering: the new and the old. *Clin. Pediatr*. 2019. 2. 1012.
14. Gordon M, Groen J, Sinopoulou V, et al. European and North American guidelines for treating irritable bowel syndrome and functional abdominal pain in childhood: a guide for health-care professionals. *Lancet Child Adolesc Health*. 2025;9(11):808-816.
15. Bunik M, Levin M, Abzug M, Schreiner TL. CURRENT Diagnosis & Treatment Pediatrics. 27th ed. McGraw Hill; 2025. ISBN 978-1265182839.
16. Поцюрко РІ, Леськів ЛС, Монастирська ММ, та ін. Невідкладні стани в педіатрії: навчальний посібник. 6-е вид., переробл. і допов. К.: ВСВ "Медицина"; 2017. 632 с.
17. Настанова 00630. *Діарея і блювання у дітей*. DUODECIM Medical Publications, Ltd.
18. Настанова 01110. *Запальні захворювання кишківника у дітей*. DUODECIM Medical Publications, Ltd.
19. Настанова 00192. *Целиакія*. DUODECIM Medical Publications, Ltd.
20. Настанова 01073. *Хвороба Крона*. DUODECIM Medical Publications, Ltd
21. ESPGHAN/NASPGHAN guidelines for treatment of irritable bowel syndrome and functional abdominal pain-not otherwise specified in children aged 4-18 years *J Pediatr Gastroenterol Nutr*. 2025;1-30. DOI: 10.1002/jpn3.70070
22. Carro Rodríguez MÁ, Hidalgo Montes I, Jovani Casano C, et al. Recommendations for the management of functional dyspepsia from the SEGHPN working group on motility and functional gastrointestinal disorders. *An Pediatr (Barc)*. 2025;102(5):503860.
23. Kligore T, et al. Evaluation and management of pediatric refractory constipation: Recommendations from the NASPGHAN neurogastroenterology and motility committee. *J Pediatr Gastroenterol Nutr*. 2025.

Ресурси Інтернет:

1. Офіційний веб-сайт Всесвітньої організації охорони здоров'я: *веб-сайт*: URL: <http://www.who.int/>
2. Офіційний веб-сайт Міністерства охорони здоров'я України. <http://www.moz.gov.ua>
3. ESPGHAN. Clinical Guidelines/Position Statements. <https://www.naspgghan.org/content/63/en/Clinical-Guidelines-and-Position-Statements>
4. WGO. World Gastroenterology Organisation Global Guidelines: GERD. <http://www.worldgastroenterology.org/guidelines/global-guidelines/gastroesophageal-reflux-disease>

5. NICE. Guideline for diarrhoea and vomiting caused by gastroenteritis in children. <https://www.nice.org.uk/guidance>
6. Офіційний сайт Національного університету охорони здоров'я України імені П. Л. Шупика. <https://www.nuozu.edu.ua>
7. Clinical Guidelines/Position Statements. North American Society for Pediatric Gastroenterology, Hepatology and Nutrition. <https://www.naspgan.org/content/63/en/Clinical-Guidelines-and-Position-Statements>

Додаткова література

1. Assa A, Aloï M, Van Biervliet S, Bronsky J, et al. Management of paediatric ulcerative colitis, part 1: Ambulatory care An updated evidence-based consensus guideline from ESPGHAN and ECCO. J Pediatr Gastroenterol Nutr. 2025. (Опубліковано 17 липня 2025).
2. Assa A, Aloï M, Van Biervliet S, Bronsky J, et al. Management of paediatric ulcerative colitis, part 2: Acute severe colitis An updated evidence-based consensus guideline from ESPGHAN and ECCO. J Pediatr Gastroenterol Nutr. 2025. (Опубліковано 17 червня 2025).
3. Bunik M., Levin M., Abzug M., Schreiner T.L. CURRENT Diagnosis & Treatment Pediatrics, 27th Edition. – McGraw Hill, 2025. – ISBN 978-1265182839
4. Kaushik J.S., Sondhi V., Yoganathan S., Dubey R., Mittal R. та ін. Association of Child Neurology (AOCN) Consensus Statement on the Diagnosis and Management of Febrile Seizures. Indian Pediatr, 2022
5. Pironi, L., Broekaert, I., Laterza, L., Lionis, C., ... Nunes, G. (2025). European Consensus on Malabsorption UEG & SIGE, LGA, SPG, SRGH, CGS, ESPCG, EAGEN, ESPEN, and ESPGHAN: Part 2 Screening, Special Populations, Nutritional Goals, Supportive Care, Primary Care Perspective. United European Gastroenterology Journal, 13(5), 773-797. <https://doi.org/10.1002/ueg2.70011>
6. Prevalence of functional gastrointestinal disorders in children and adolescents / M. L. Lewis, O. S. Palsson, W. E. Whitehead, M. A. van Tilburg // J. Pediatr. – 2016. – Vol. 177. – P. 39. e3. – 43.e3. – DOI: 10.1016/j.jpeds.2016.04.008. – PMID: 27156185
7. Drossman D.A. (2016) Functional gastrointestinal disorders: history, pathophysiology, clinical features and Rome IV. Gastroenterology, Feb. 19
8. Prevalence of functional gastrointestinal disorders in children and adolescents / M. L. Lewis, O. S. Palsson, W. E. Whitehead, M. A. van Tilburg // J. Pediatr. – 2016. – Vol. 177. – P. 39. e3. – 43.e3. – DOI: 10.1016/j.jpeds.2016.04.008. – PMID: 27156185
9. Сучасні проблеми лікування хелікобактер-асоційованих захворювань у дітей: можливості ад'ювантної терапії / О. Ю. Белоусова, Н. В. Павленко, К. В. Волошин, [та ін.] // Здоров'я дитини. – 2017. – Т. 12, № 2.1. – С. 239-248. – doi: 10.22141/2224-0551.12.2.1.2017.100987.
10. Hyams, J. S., Di Lorenzo, C., Saps, M., Shulman, R. J., Staiano, A., & van Tilburg, M. (2016). Childhood functional gastrointestinal disorders: child/adolescent. Gastroenterology, 150(6), 1456-1468.

Загальна схема оцінювання

Сума балів		Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	Пояснення
100 балів	200 балів		залік/іспит	
90 - 100	170 – 200	A	зараховано/оцінка	відмінне виконання
82 - 89	155 – 169	B		вище середнього рівня
75 - 81	140 – 154	C		загалом хороша робота
68 - 74	125 – 139	D		непогано

61 - 67	111 – 124	E	не зараховано	виконання відповідає мінімальним критеріям
35 - 60	60 – 110	FX		необхідне перескладання
1 - 34	1 – 59	F		Необхідне повторне вивчення дисципліни

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Шкала ЄКТС	Оцінка за національною шкалою			Бали нараховуються наступним чином: <i>Оцінювання знань здобувачів вищої освіти здійснюється за 200-бальною шкалою (для галузі знань 22 Охорона здоров'я та соціальне забезпечення). Підсумкова оцінка курсу навчальної дисципліни є сумою рейтингових оцінок (балів), одержаних за окремі оцінювані форми навчальної діяльності: поточне та підсумкове тестування, опитування тощо для виявлення рівня засвоєння теоретичного матеріалу під час аудиторних занять та самостійної роботи; оцінка (бали) за виконання практичних індивідуальних та групових завдань. Підсумкова оцінка виставляється після повного вивчення навчальної дисципліни, що виводиться як сума результатів проміжного оцінювання за змістові блоки та оцінки, здобутої здобувачем за результатами підсумкового контролю. Остаточна оцінка рівня знань здобувачів очної (денної) форми навчання складається з рейтингу навчальної роботи, для оцінювання якої передбачено максимум 120 балів, і рейтингу з підсумкового контролю – максимум 80 балів.</i>
		для іспиту, диф. заліку	для заліку		
170 – 200	A	Відмінно	зараховано		
155 – 169	B	Добре			
140 – 154	C				
125 – 139	D	Задовільно			
111 – 124	E				
60 – 110	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано		
1 – 59	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни			

Політика опанування дисципліни

Здобувач вищої освіти зобов'язаний:

- 1) виконувати вимоги освітньої програми та досягати визначених для відповідного рівня вищої освіти результатів навчання:
 - не пропускати заняття без поважної причини та не запізнюватися;
 - брати активну участь в освітньому процесі, вести конспекти лекцій, практичних занять, готувати теоретичний та практичний матеріал, виконувати передбачені курсом вправи та тестові завдання;
 - здійснювати самостійну підготовку до занять згідно до затвердженого плану;
 - відпрацьовувати пропущені заняття (лекції, практичні, семінарські) у вигляді презентацій, усних відповідей, письмових відповідей та/або інших видів робіт згідно з темою заняття за розкладом кафедри не пізніше завершення семестру;
 - складати згідно з графіком поточний контроль (ІНДЗ, контрольна робота) з дисципліни;
 - 2) дотримуватись академічної доброчесності:
 - самостійно виконувати навчальні завдання, завдання поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);
 - посилатись на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
 - дотримуватись норм законодавства про авторське право і суміжні права;
 - надавати достовірну інформацію про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.
- За порушення академічної доброчесності (плагіат, фальсифікація, списування, обман тощо) здобувачі освіти можуть бути притягнені до академічної відповідальності:
- повторне проходження оцінювання (контрольна робота, іспит, залік тощо);
 - повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми;
 - відрахування із Університету.